

Total-tau och fosforylerat tau i cerebrospinalvätska – samband med behandlingsrespons, progressionshastighet, tid till särskilt boende och mortalitet i Alzheimers sjukdom

Hos patienter med Alzheimers sjukdom (AD) är nivån av amyloid- β_{1-42} ($A\beta_{42}$) vanligtvis lägre och nivåerna av total-tau (T-tau) och fosforylerat tau (P-tau) högre i cerebrospinalvätskan (CSF) än hos friska äldre. Det har visats att T-tau har starkare samband med kognitiv förmåga än $A\beta_{42}$ och att nivåerna av T-tau och P-tau blir patologiska senare under förloppet av AD jämfört med $A\beta_{42}$, men det finns stor individuell variation i nivåerna av CSF biomarkörer. I vissa långtidsstudier har höga T-tau och P-tau varit relaterade till snabbare kognitiv försämring och kortare överlevnad, medan andra studier inte har sett dessa samband. Mycket få studier har undersökt eventuella samband mellan biomarkörer och instrumentella (men inte basala) aktiviteter i dagliga livet, samt placering på särskilt boende, och resultaten var motsägande. Anmärkningsvärt få studier under årens lopp har undersökt sambanden mellan olika aspekter av kolinesterashämmare (ChEI) behandling och biomarkörer. Vi avser att analysera CSF biomarkörer hos patienterna för att undersöka hur nivån på dessa påverkar korttidsrespons samt långtidsutfall av ChEI behandling, försämringshastighet, tid till särskilt boende, tid på boende och mortalitet.

Swedish Alzheimer Treatment Study (SATS) är ett unikt patientnära material som totalt omfattar 1258 långtidsuppföljda, ChEI behandlade patienter från 14 minnesmottagningar i Sverige. SATS är idag världens största AD studie och har längst uppföljning av mortalitet (för närvarande 20 år). Studien har stark klinisk förankring, dvs. många av forskningsresultaten är omedelbart användbara och till nytta för patienter i nuläget.

Tidig diagnostik och behandling kommer troligen att vara helt avgörande för god effekt av framtida sjukdomsmodifierande läkemedel. Kunskap om hur olika nivåer på CSF biomarkörer kan påverka AD patienternas behandlingsrespons och sjukdomsutveckling över tid i olika förmågor är väsentligt vid utvärdering av resultat i kliniska prövningar. Studien syftar även till att undersöka om nivån på biomarkörer kan förutsäga hur individernas sjukdomsförlopp och omvårdnadsbehov kommer att utvecklas till livets slutskede, vilket är viktigt för behandlande läkare och anhöriga samt för kommunala beslutsfattare.

Med vänliga hälsningar

Carina Wattmo

Doktor i medicinsk vetenskap
Medicinsk statistiker, Leg. Sjuksköterska

Enheten för klinisk minnesforskning
Institutionen för kliniska vetenskaper, Malmö, Lunds universitet

Postadress:
VE Minnessjukdomar
Skånes universitetssjukvård
205 02 Malmö

Telefon: 040-33 56 01
E-mail: carina.wattmo@skane.se